

Uplatnění přírodních a syntetických sorbentů v prevenci onemocnění zvířat a ozdravení jejich životního prostředí

Doc. MVDr. Ivan Herzig, CSc., Prof. MVDr. Ing. Pavel Suchý, CSc., Prof. Ing. E. Straková, PhD. Vědecký výbor veterinární. VFU Brno.

V předložené studii byly shromážděny literární poznatky o látkách, které řadíme do skupiny doplňkových látek (aditiv), vyznačující se především sorbčním efektem. Nejde o látky neznámé, o jejich významu z hlediska jejich vlivu na zdraví zvířat (lidí), na bezpečnost krmiv a potravin, resp. dalších vlivech existují starší i novější literární poznatky. Ty jsme se pokusili shromáždit, porovnat a aktualizovat vlastními experimentálními pracemi. Studie rovněž naznačuje, do kterých oblastí by bylo vhodné zaměřit další výzkum.

V prevenci onemocnění hospodářských zvířat, zlepšení zoohygienických podmínek jejich životního prostředí a zvýšení jejich užitkovosti lze využít řadu krmných aditiv. V první, literární části studie, byly shrnuty poznatky o skupině sorbentů, kterou představují přírodní zeolity (bentonit, klinoptilolit), oligosacharidy mannanů a beta-glukany (kultura kvasinek *Saccharomyces cerevisiae*) a huminové látky (huminové a fulvo kyseliny, humát sodný) a jen okrajově další, ve výživě zvířat nepoužívané látky.

Hodnocení literárních zdrojů a následné zpracování studie bylo ovlivněno řadou faktorů. Poznatky byly tříděny tak, jak to dovozovala bohatost a zaměření literárních zdrojů: především to byl vliv na užitkovost zvířat, na adsorpci mykotoxinů, eliminace plynů znečišťujících prostředí, především amoniaku, zatížení organismu cizorodými látkami, podpurný vliv na syndrom průjmu, význam při metabolických onemocnění a při intoxikacích, vliv na parazitární invaze, prevence metabolických skeletálních defektů, interakce s léky, resp. se specificky účinnými látkami, vliv na mutagenizi a nádorová bujení, na využitelnost jodu štítnou žlázou atd.

Druhá část studie je věnována výsledkům získaným při ověřování účinnosti sledovaných látek ve vlastních experimentech. Ty byly zaměřeny především do oblastí, kde byl předpokládán pozitivní efekt aditiv, resp. kde bylo účelné doplnit nejednotné poznatky autorů. Jde o práce s použitím zeolitů a huminových látek.

Domníváme se, že studie přinesla i určité dílčí odpovědi na problémy zmiňované v materiálu Koordinační skupiny bezpečnosti potravin. Obecně jde o problematiku rizik vznikajících při používání přípravků, které jsou nabízeny zemědělcům za účelem omezení vlivu kontaminace krmiv mykotoxiny.